آوردند قطعه هرکه فریاد رسی الظاهر ان الیاء مصدریة لا للوحدة کما فی روز مصیبت ظرف خواهد کو با لکاف الفارسیة
ای قل له در ایام سلامت واوقات الامن بجوان مردی لفظ جوان مرد یجی بمعنیین احدهما الرجل الشاب والثانی السخی
والمراد هنا هو الاخیر والیاء للمصدریة فمعنی الجموع السخاء اعادتهم فی الزمان السابق ان یجعلوا فی آذان عبیدهم حلقه
ار حرف شرط بنوازی خطاب من نواختن برود مضارع من رفتن والمعنی ان عبدک الذی فی اذنه حلقه لو لم یلطف
با بقا وبهرب لطف کن لطف فیه تاکید که بیگانه شود حلقه بگوش ای یصیر عبد کسب اللطف والاحسان کما قیل
الانسان عبید الاحسان روزی بمجلس اشارة الی الملک الظالم الذی نحن بصدده قصه از کتاب شهنامه همی خواندی فیه تنبیه
علی انه ینبغی للسلاطین ان یسمعوا اخبار السلاطین الماضیة ویتخصوا سیرتهم قصة بالهمزة للوحدة در زوال مملکت ضحاک
که عهد فریدون بود قد ذکرنا سابقا بعض قصتها وزیر ملک را پرسید ای سأل الوزیر الملک که فریدون کنج وملک وحشم
بفتحتین بمعنی الخدم وهو جمع خادم والمراد منه مختص بالمراد العبید وغیرهم نداشت لم یکن له هولاء پادشاهی بالباء
المصدری بروچگونه مقرر شد وغلب علی ضحاک گفت ای الملک آچنانکه شنیدی فی هذه القصة فی کتاب شهنامه خلقی
وجماعة کثیرة بروبتعصب گرد آمدند بکسر الکاف الفارسیة ای جمعوا علیه واتفقوا علی نصرته وتقویت کردند پادشاهی
یافت وقیل فی قصته مثنوی فریدون فرخ فرشته نبود ❁ زمسک وز عنبر سرشته نبود ❁ بداد ودهش یافت او نیکویی
تو داد ودهش کن فریدون تویی ❁ وزیر گفت چون گرد آمدن خلق لفظ چون هنا بالامالة حرف تعلیل موجب یکسر اللام
پادشاهیست ای سبب للسلطنة تو خلق را پریشان میکنی سبب ظلمک مگر سر پادشاهی نداری بالنزکی مکسر پادشاهی خلق
باشک یقدر فیه تنبیه علی انه ینبغی للوزیر ان یعمل بموجب الخبر المشهور قل الحق ولو کان مرا همان به که لشکر بجان
پروری بیاء الخطاب که سلطان بلشکر کند سروری بالیاء المصدری ملک گفت موجب گرد آمدن بکسر الکاف الفارسیة اعلم
ان هذا اللفظ یجیء علی ثلثة معان الاول بمعنی المدور والثانی بمعنی النشء والطرافة والثالث بمعنی الجمع وجمع مستعمل لفظ

وآمدنا

کرد آمدن ای مرضی لکونه اکبر باطول العرف ... وفتح نبوة صلعم بگوش ... کان

وآمدن والمراد هنا المعنی الاخیر ولهذا قال آمدن ای سپاه جمع سپاه ورعیت چیست سؤال الملک بلیغ گفت ای الوزیر پادشاه را
عدل باید تا بر وی گرد آیند ورحمت عطف علی قوله عدل تا در سایه دولتش ایمن هذا اللفظ مستعمل فی لسان اهل الفرس بمعنی
امین ومن قال العلی مقلوب منه فلیعلم ان هذا من تحریفات اهل العربیة نشینند جواب الوزیر صحیح وترا این هر دو
نیست والحال انه یجب کلاهما مثنوی نکند مضارع منفی جور پیشه وصف ترکیبی فاعله سلطانی بالیاء المصدری مفعوله ای
یعمل السلطنة من کان صفة الظلم وکو نکند بمعنی نشود بعید جدا وکذا کون یاء سلطانی للوحدة فاد سمعت المعنی الصحیح فلا تلتفت الی المعنی القبیح
که نیاید ز گرگ چوپانی بالیاء المصدری اعلم ان لفظ چوپان بالجیم والباء الفارسیة بین فارسی والعربی ترکی پادشاهی بیاء الوحدة که طرح
وهو بالترکی سلتقن مضاف الی قوله ظلم والاضافة بیانیة وقد یوجد الواو العاطفة قبل لفظ ظلم فی بعض النسخ افکند پای دیوار ساس
جدا ز ملک خویش بکند بفتح الکاف العربی ملخص کندن ملکرا الظلمة بنده وزیر ناصح موافق طبع نیامد اذ کان طبعه مجبولا علیه بند فرمود
وبزندان فرستاد کذا حال الناصحین نیاید دون بسی بر نیامد لم یمض علیه زمان کثیر که بنی اعمامه بنین حذفت النون للاضافة ای اعمام
بتشدید المیم سلطان ای ابناء عم ذلک السلطان لمنازعت مصدر نازعه ای جاریه فی الخصومة بر خاستند ای قاموا الیه وملک پدر خواستند
ای طلبوا قوم بیاء الوحدة که از دست تطاول او وقد مر ذکره بجان آمده بودند کنایة عن کمال الضجر وپریشان شده ز اوطانهم بر ایشان
یعنی عمه گرد آمدند قدم بیانه وتقویت کردند کما کان لفریدون وقد سمعه واستنصح تا ملک از تصرف این بدر رفت ای خرج وبر آنان
ای علی بنی عمه مقرر گشت قطعه پادشاهی بیاء الوحدة کو روا دارد ای یجوز بتشدید الواو ستم مفعوله بر زیر دست عار رعایاه دوست دارش لفظ
دوستدار وصف ترکیبی والشین راجع الی قوله پادشاهی ای الذی یتخذه خلیله روز سختی ظرف دشمن بکسر النون للاضافة بالعدل
زور آور ست حکم پادشاهی
در جنگ خصم الیمین نبی علیه السلام بقوله آن کسی شاهنشاه دعا دل للسلطان العادل رعیت لشکر است لانهم ینصرونه علی اعدائه
حکایت پادشاهی با غلامی عجمی بیاء الوحدة فیهما در کشتی بالکاف العربی والاصل بمعنی السفینة نشسته بود وغلام یکسر اللام ای ذلک الغلام
العجمی بالترکی دنی دریا ندیده بود ومحنت کشتی نیازموده بهم مفعول آزمودن کویه بکسر الکاف الفارسیة وفتح الیاء بمعنی البکاء

زور آور است وصف ... یعنی ... مقدم ... کن بالعدل صح

Copyright © King Saud University